

UJ KELELET

ESZAK-POLITIKAI-NAPILAP

Renegátfogás

A legtöbb politikai axiómának az a baja, hogy könnyen kopik ki belőle a beléjesztött igazság. Viszont előnye is van, még pedig az, hogy az ember nézheti színéről is, visszajáról is és szükség esetén ki is fordítja, mint az írhás bundát. Ezt a politikusok argóján cáfolatnak mondják. Valaki mond valamit, mondjuk: a maga igazságát hirdeti meg, de rosszul sül el. A politikus erre nem azt mondja: elvetem magamtól az igazságot, mert én azt rosszul láttam meg, hanem azt, hogy mások látták meg rosszul az ő igazságát, mert színéről nézték, holott az értelme a visszajában van. A bundát egyszerűen megfordítja.

Vajda Sándor is cáfol. Ez a kiváló politikus, aki a kisebbségek göröngyös útján vérezte ki magából a politikai hiszekegyet, a kisebbségekkel paktáló román pártokat állítólag megvetésre méltónak bélyegezte meg. Ez a kijelentés érthető megütközést keltett. Az emberek nézték Vajda Sándort és nem tudtak ráismerni. Nem ebben a bundában járt ő az igazság. Erre aztán jön a cáfolat. De igenis, ez az én bundám s ha megfordítom, tudom, ráismertek. Hát ez megtörtént. Most már visszajáról is ismerjük Vajda Sándor politikai felfogását a kisebbségekről.

Hát vannak ebben igazságok, de ez nem az egész igazság. Nem jó és ebben igaza van Vajda Sándornak, hogy a liberális párt csak addig nézi idegennek az idegent, amíg a párton kívül áll, de ha egyszer a pártba lépett, már nem idegen, akármilyen nemzethez tartozzék is. Vajda Sándor meg is mondja: miért ítéli el ezt a párt-nacionalizálást. Erőteljes kifejezéssel renegátfogdosásnak stigmatizálja ezt a különös fajta erőgyűjtést. Hát ez igazán elítélni való. Az a politikai párt, amely ily uton akarja biztosítani az uralkodó nemzet hegemoniáját, rosszul érti meg a nemzet karakterét és le is becsüli, ha felteszi róla, hogy az erőszakos asszimiláció útján keresi a boldogulást. Önérzetes nemzetek egyáltalán nem erőltetik az asszimilációt, mert ősi fajiságának mulatlanságát félti a beolvadástól.

Mindazonáltal igaz, hogy mindig voltak ilyen asszimilációs törekvések, de míg Magyarországon is nem maga a nemzet vetette rá magát a renegátfogdosásra, hanem az a párt, amely a hatalmat aspirálta és nem a nemzetre, hanem a maga osztályának érdekeire támaszkodott. Ez a párt keveset törődött a politikai morállal, még kevesebbet a nemzet pszichéjével és a liberáliszmus ha-

zug palástját borította rá a zsidóságra, amelynek egy része azt hitte, hogy ő ezalatt a palást alatt hozzá tud majd melegedni a magyar fajhoz. Ezek a zsidók ugyan kivetkőztek a zsidóságból, de a nemzet nem sokra becsülte őket, mert renegátokat látott bennük.

Akik itt is meg akarják ezt a módszert honosítani, nem sok jót tennének, mert az állam nem erősödik meg azzal, ha a kisebbségi nemzeteket nemzeti életükből kihajszolja. Minden nemzet addig ér valamit az egész állam szempontjából is, amíg a maga fajiságának törvényei szerint élhet, mert csak addig élhet erőteljes, morális életet. Vajda Sándor tehát jogosult a bélyezi meg a renegátfogdosást. De még több igaza lenne, ha e morális szempontok miatt tenné. Ámde a nemes eszme valahogyan meg-

torzult az ő fogalmazásában. Azt mondja, ha sokáig csinálják majd ezt a romanizálást a liberális párt románjai, akkor annak az lesz a vége, hogy az erdélyi románok mindentől elesnek és mehetnek koldulni Beszarábiába.

Ebben az aggodalomban nem a kisebbségek jogának a feltétele lüktet és arra emlékeztet, hogy a kisebbségi jogokat azelőtt is meg lehetett volna védelmezni, akkor még, mikor nem a liberális párt volt uralmon. De akkor sem védtek meg e jogokat, sőt akkor készítették azt a választójogi rendszert és akkor írták össze azokat a választói listákat, amelyek alapján a liberálisok is választani fognak, még pedig úgy, hogy a kisebbségek lehetőleg kívül rekedjenek. A felelősségben most már osztozkodják Vajda Sándor is.

Lenin résztvesz a génuai konferencián

Poincaré intrikál — Ausztria francia milliót kap — Olasz hajók orosz vizeken — A kisantant előértekezlete

Az Uj Kelet tudósítja

Tegnap arról érkezett híre, hogy az amerikai kormány visszautasította a génuai konferenciára való meghívását. A meghívást eddig sem meg nem erősítették, sem meg nem cáfolták. Franciaország szívesen venné, ha Amerika felborítaná a génuai értekezletet, erre vall a „Le Temps” vezércikke, amely azt írja, hogy Franciaország hozzájárul a génuai konferencia elhalasztásához, mert reméli, hogy Amerika közben belátja, hogy Európát gazdaságilag helyreállítani nemcsak európai, de amerikai érdek is. A kormányhoz közelálló „Temps” ilyen finom legerőnyelven adja tudtul a világnak, hogy Franciaország már előre utálja Genuát, mert fél, hogy ott Németországnak adnak igazat. A háttérben nem kevésbé finom a hivatalos francia megnyilatkozás. Poincaré nemhiába jött azzal, hogy a titkos diplomáciát visszaállítja, már kezd. Mint egy párisi jelentés közli,

a francia miniszterelnök ma hosszabb kihallgatáson fogadta az Egyesült-Államok párisi nagykövétét, Mr. Avraít és vele hosszabb megbeszélést folytatott. Politikai körökben Mr. Avraít kihallgatásának nagy jelentőséget tulajdonítanak.

Próbáljunk mögé nézni ennek a frázisnak s meggyanítjuk, hogy Poincaré Avraít ural minden valószínűség szerint Genuáról tárgyal. A francia reakció nagy mestere Harding külön álláspontjával akarja összeegyeztetni a maga Génuai-ellenes akaratát s most a titkos diplomácia öreg eszközeivel intrikál ellene.

Franciaország erőnek erejével szeretné megtartani azt a vonalat, amelyet annakidején Poincaré köztársasági elnök revánspolitikája húzott. Mindenáron azon van, hogy Németország megmaradjon levert és lealázott állapotában, ez szab irányt minden cselekedetének.

Most egy látszólagos szép mozdulat foglalkoztatja a francia kormányt: a pénzügyminisztériumban javaslatot dolgoztak ki Ausztria felségélyezésére. Ezt a javaslatot még a héten a kamara elé terjesztik.

Franciaország tehát segínyt ad az osztrákoknak, csak hogy ezek lemondjanak a Németországhoz való csatlakozásról. A Poincaré-kormánynak ez ugyanolyan falszerű ötlete, mint volt az, amit a Poincaré és az ő elődjek eszeltek ki. Súlyos kölcsönöket adtak Oroszországnak, csak hogy ez, egy Németország ellenes háboruban Franciaország mellé álljon. Tudjuk, mi volt a vége: Oroszország végreis cserbenhagyta bankárjait, ami ezeknek súlyos vér- és pénzáldozatokba került. Ezuttal sem lesz nagyobb szerencséjük.

Nagyobb összeggel ideig-óráig segítenek Ausztrián, de Ausztria mégis csak csatlakozni fog s a francia követelés kétsége és behajthatatlanná válik.

A génuai konferencia előkészületei közben minden ellenzés és intrika ellenére folynak tovább. Az amerikai kormány tegnap kapta meg a konferencia teljes programját. A világ államait már csaknem egytől egyig meghívták.

Berlin, január 30. (RTI. Rador.) A kisantant konferenciát fog tartani, amelyen határozni fog a génuai konferencián tanúsítandó magatartásáról. A tanácskozás helye és ideje még nincs megállapítva.

Igen természetes, hogy jelentkeznek már a reklamálók is, ma Litvánia lamentál, hogy nem kapott meghívást. Nyilván kapni fog ő is. A meghívások előterében még mindig Oroszország kolosszális alakja áll. Londoni távirat szerint Krassin újságírók előtt azt mondta, hogy a szovjetdelegátusok a génuai konferencián fel fogják vetni, ismerjék el hivatalosan Szovjetországot. Ezt annál is inkább megtehetik, mert Oroszország teljesen újjászervezi pénzügyi rendszerét. Szentációnak megy a Stefani ügynökség római távirata, amely beszámol róla, kik lesznek az orosz delegátusok. Minthogy a Stefani Olaszország felhivatalos hírforrása s a meghívókat Olaszország küldi szét, valóságnak kell venni a dolgot.

Eszerint az orosz kormány közölte Bonogy a gènevai konferencián résztvevő tagjai ezek lesznek: Lenin elnök, külügyi népbiztos, Litvinoff, Joffe, Rakszky és az ukrán kormány képviselő-Rakovszky külügyi népbiztos.

Ha Lenin valóban elmegy a gènevai konferenciára, ez egyike lesz a világpolitikai legérdekesebb eseményeinek.

Oroszország és Olaszország között különben egyre szorosabb a kereskedői viszony. Az orosz-olasz kereskedelmi egyezség értelmében Olaszország szabadon használhatja a Fekete-tengeri orosz kikötőket. Odesszai jelentések szerint már most is igen sok olasz kereskedelmi hajó tartózkodik orosz vizeken. Igen érdekes, hogy Oroszország esküdt ellensége, Lengyelország megkötötte a kereskedelmi egyezményt a szovjet szövetségével, Angorával. A lengyel követ már fel is készült, hogy elmenjen Angorába.

„Igazi kereszténység, zsidóság és erdélyi magyar politika“

Megjegyzések egy politikai vitához

Az Uj Kelet munkatársától

Igazi kereszténységről, zsidóságról és erdélyi magyar politikáról elmélkedvén Weisz Sándor a „Napkelet“ hasábjain, nevezetes eredményre jutott. A kifejezés színárnyalatában hiba van. Nem az eredmény nevezetes, hanem az, hogy jutott. Mert az, amit Weisz Sándor elmélkedésének végső eredményeképpen leszögez, nem új dolog, nem hat a fölfedezett igazságok erejével. Legalább is előtűnt nem. De hogy rájutott erre az eredményre, olyan az, mint amikor kutató lélek már régen fölfedezett igazságokra bukkan. Ő még nem ismerte őket és a maga, külön útján jutott el hozzájuk: ez érdeme, vagy mondjuk így: érdekessége. És ha érdeméből igen, de érdekességéből mit sem von le az, hogy igazság felé vezető útja messzi kalandozó volt, sok tévedéssel és zökkenőkkel teli. A fontos az, hogy végső eredményben mégis csak eljutott és a maga egyéni útján jutott el az igazsághoz.

Az, amit Weisz Sándor a magyarországi zsidókérdésről, Apponyiról, kurzuspolitikáról mond, bizony telve van bátortalan tapogatózással. De hiszen mindez csak nyilvánvaló előjáróbészéd ahhoz, amit Weisz Sándor az erdélyi zsidókérdésről kíván mondani. A tévelygő, tapogatózó bevezetéshez mértén, rövid néhány mondat csak és ha nem is a föl-

fedezett, de a hirdetett igazságok elemi erejével hat.

„Az erdélyi magyar politikának is van zsidókérdése, — állapítja meg a végső eredményt Weisz Sándor — ha félig-meddig úgy kezelték is, mintha nem volna. Az itteni magyar politika legjobbjai is, akik a szabadságesszmék erkölcsi erejétől és érvényrejutásuk hatalmas gyakorlati értékétől vannak áthatva, nem látják, hogy mi a tennivaló a zsidókérdésben. Minden igyekezet abban merült ki eddig, hogy elgáncsolják a zsidóság cionista csoportjait és azokkal, akik nem cionisták, valamilyen csendes társként az itteni magyarság számarányát növeljék, mondván, hogy ezek a magyar zsidók. Ilyen formán az eredmény is természetesen csak formális, több-kevesebb számösszegben jelentkező anélkül, hogy lélekből jövő energiakifejtések is járnának vele. Annak az erdélyi kisebbségi politikának, amelyik a zsidóság munkáját is az egyetemes erdélyi érdekek lelkes szolgálatába akarja állítani, bátran szemébe kell néznie a kérdésnek és azon kell kezdenie, hogy

a zsidók pedig zsidók, akár cionisták, akár nem azok

és ezen az alapon ki kell dolgoznia a maga politika és társadalmi feladatait az itteni zsidóság mindkét részével szemben. Szabadságmozgalomnak nincs erkölcsi jogosultsága és nincs egészséges gyökérzete akként, ha már fogantatásában szabadsággot mérgez meg.

Nekünk elemista igazság. Weisz Sándortól nagy és értékes fölfedezés. Olyan fölfedezés, melyet teljes súlyában érez és épen azért nincs elég bátorsága, a maga meztelenségében kimondani. Ugyanezt az igazságot a mi elemistánk három szóval szabatosabban, világosabban és minden félreértés tudatos lehetlenné terésével mondanák el. Így: „a zsidók pedig zsidók és nem magyarok (és nem románok), akár cionisták, akár nem.“ Weisz Sándor már fölfedezte azt, ki is mondta, de még nem volt ereje a megfelelő szavakat alkalmazni. Kár volt, meg — elrejtésekre, belémagyarázásokra ad alkalmat. És hogy mennyire így van, arra iskolapélda Dózsa Endre volt alispán cikke, melyben hozzászól ugyancsak a „Napkelet“ben Weisz Sándor fejtegetéséhez.

— A nemzeti jogok kivívásában — mondja Dózsa Endre, — az erdélyi zsidóság bármelyik válfaja természetes szövetségünk. „Ebben a vonatkozásban nem lehet elkülönytteni a cionista zsidót a magyar zsidótól. Ez a megkülönböztetés ma már ugyanis egyenesen csak a zsidóságra tartozik, nekünk magyaroknak a magunk nemzeti büszkeségünk szempontjából mindenesetre felemelő, hogy elhagyatottságunkban is vannak zsidó polgártársaink,

kik fajuk szenvedélyességével vallják magukat magyaroknak.“

Lám, milyen hamar megbosszulja magát az egészen fölfedezett, de csak félig és tétovázva kimondott igazság. Kár volt Weisz Sándornak azt a három szót, amit pedig úgy is érzett, amit ki is mondott, de csak a sorok között, nem nyíltan világáig hirdetni. Akkor a magyar Dózsa Endre sem tudtt és akart volna mindig „magyar zsidókról“ beszélni. Pedig az eszmék és igazságok tisztázásához mulhatatlanul szükséges, hogy végre köztudatba menjen: Romániában a zsidók és magyarok lehetnek, sőt kell, hogy politikai szövetségesek legyenek, — hiszen mindkét népcsoport nemzeti kisebbség az országban. De épen az őszinte szövetség érdekében volna szükséges, hogy a két népcsoport és a politikai vezetők férfias nyíltsággal álljanak egymással szemben. Dózsa Endre nemzeti önértéket ne simogassa, hogy vannak zsidók, akik magyaroknak vallják magukat. Az aradi példa mutatja, mennyire nem őszinte ez a vallomás. Dózsa Endre és a magyarok tudják a legjobban, hogy ezek a zsidók nem magyarok. Mire való tehát ez a gyöngeség és szemfényvesztés. Nem érdeke ez a zsidóságnak, de nem érdeke a magyarságnak sem. Bizonyító példa erre épen mi, zsidók vagyunk. Nemzetpolitikai szempontból ősidők óta jellegzetességünk nekünk, hogy sohasem akartuk megtevesztetni sem magunkat, sem másokat. És bizonyos, hogy épen ez volt egyik oka annak, hogy a zsidóság, mint külön nép, évezredek szétszóratásban és államtalanságban is fönn tudta magát tartani. Mert ha ritkán is, — de nekünk is voltak és vannak „szövetségeseink“. Sőt voltak olyan esetek, mikor ezek a szövetségeseik egészen felolvadtak a zsidó kultúrában és népiségben. A középkori krónikák lengyel főurakról, tudósokról számolnak be, akik odáig mentek a zsidóság megértésben, hogy fölvettek a zsidó hitet — és martirizálást haltak. És itt vannak az erdélyi közöndujjalusi székelyek. Mindezeket, a zsidó etika, az első generációban, a „get cédek“ névvel illeti. Magyarul: „az igazságos idegen“, vagy talán helyesebben „igaz lelkű idegen“. Mert a zsidó felfogás szerint, az első generációban még azok is idegenek, akik fölvettek a zsidó hitet. Aminthogy természetes is. A zsidó vallás ebből a szempontból nem egyéb mint a zsidóság nemzeti alkotmánya. Bárkinék jogában áll ezt a nemzeti alkotmányt teljes őszinteséggel magára vállalni. De zsidóvá, csak a harmadik generáció lesz, a teljes beolvadás a vékeresztelkedés után. Ez őszinte, becsületes és természettudományos alapon álló álláspont — és ez tartotta fönn a zsidó népet. Szövetségesei, megértői tudunk lenni a magyarságnak, ha őszinte megértést találunk magunkkal szemben. De

Perec alakjai

Irta: Szabó Imre

Különös atmoszférája van az életnek, amelyből Perec témát és hangulatot merített. Az emberek bizonytalan, légi egzisztenciák, az egyetlen szifárd pont, az istenben való bizodalom, amely felegyenesedve vagy meggömbülten tartja őket. Abramovics (Mendele Mocher Sforim) egy regényéből vett néhány sor talán megéreztetni a levegőt, amelyben Perec alakjai éltek:

Ha teszem, hirtelen megkérdezted a tunjedafkei zsidótól:

— Miből él öregem?

Akkor megzavarodik és nem tudja mit feleljen. Csak ha kissé magához tért, mondja nagy meggyőződéssel:

— Hogy miből élek? Hál istennek él még a világ ura, aki nem hagyja el a teremtményeit. Adott életet és ha isten úgy akarja, tovább is élni hagy.

De ha érdeklődsz és megkérdezted: mi a keresete, öregem, van van valami mestersége vagy foglalkozása?

— Hála istennek — feleli — ahogy itt lát, engem a Mindenható csoda ajándékkal ajándékozott meg, finom kis han-

gocskával és a nagyünnepeken előimádkozom és vagyok magamnak egy kántor. De körülmetélő is vagyok és egyszer-mászor házasságot is kötöttem. Most, köztünk maradjon, háziur vagyok és a falu végén van egy kis pálinkaméremem. Kecském van, amit fejni lehet és a közelben van egy távoli rokonom, akit szintén fejni lehet és végül — mondani már — az égben van a mi atyánk, aki — mént isten — nem hagyja el gyermekeit.

Az isteni bizalomból a túlvilágban való abszolút hit következik. A keleti zsidóban ez a misztikus hit realizmussá kövesül. „Odaát“ a férfinak, aki „itt“ jámbor és istenfélő volt és görnyedt a szent tan fölött, nagyszerű dolga van, karosszékben ül és sütkérezik az isteni fényben. A felesége, ha jó, igazi hitves volt, számolyon ülhet ura lábainál és élvezheti szintén a fényt és meleget.

Ez a téma sűrűn váltakozik Perec novelláiban. Két asszony levelváltásában „A Pekel Brief“ az egyik így panaszkodik:

„Nevetnem kell, ha túlvilágomra gondolok. Én leszek annak az örültnek a számolya! Hát nem humoros ez?! O fotelben ül és én a lábainál. A pipogya ember itt fél tőlem, itt én vagyok az ur, de „odaát“, Éden kertjében, isten a megmondhatója,

mi lesz. Isten a megmondhatója! És ha ott fönt belém rug, jaj, szent atyám, mi lesz ebből?!“

Egy másik írásában megmutatja, hogy a földöntúli hit hogyan rajzolódik le egy zsidó napszámos lelkében. A kis vázlatban (Solem bájit = Házibéke) Chajim, a napszámos, aki fiatalos rajongással szereti asszonyát, sokat gondol arra, miképpen tudná egyszerű, írástudatlan ember litére megszerezni maga és felesége számára a túlvilág malasztját és örömeit. Szombat délután elmegy a bet hámidrasba, odaáll a kályha mellé és hallgatja az előadót, aki olykor megemlíti a túlvilágot. Szól a pokolról, ahol tüzes vasvesszővel verik a gonoszokat és a ragyogó mennyországról, ahol viszont a jámborak — fejükön aranykoronával — ülnek és bámulják a szent Tórárt. Chajim egy alkalommal oda-megy a melamedhez előadás után és reszkető hangon kérdezi:

— Rabbí, adjon kérem tanácsot, hogyan juthatok egy kis túlvilághoz.

— Tanulj gyermekem Tórárt — ez a felelet.

— Nem értek hozzá.

— Tanulj könnyebb dolgokat, olvasd régi, épületes meséket, olvasd az „Atyák tanításait“.

ne akarjanak a magyarok régi politikai mes-
terkedéseket újjá eleveníteni és ne akarják
magyarnak deklarálni a zsidót, csak azért,
mert ezen a földdarabon véletlenül magyarul
beszél. A magyar ügynek nem használnak
vele, a zsidóságban pedig érthető bizalmatlan-
ságot keltenek. A bizalmatlanság pedig eleve
meghúsítja azt a megértést és szövetséget,
melyre Romániában mindkét népcsoportnak,
zsidónak és magyarnak egyaránt annyira
szüksége van.
Giszkalay János

Nagy mozikatasztrófa Newyorkban ötszáz halottal és rengeteg sebesüléssel

Washington, január 30. (RTI. Rador.)
Szombat este előadás közben a nagy havazás
következtében beomlott egy newyorki mozi-
épület tetőzete. Az előadást zúfolt közönség
nézte végig. A nagy tumultusban a közönség-
nek csak igen kicsiny része tudott a teremből
kimenekülni. A mentési munkálatok a nagy
havazás következtében akadályozva volt. Késő
estig a halottak száma 69 — köztük az olasz
követtség titkára — a sebesülteket pedig 120.

Későbbi jelentés szerint a halottak száma
86-ra emelkedett. De ez sem végleges, a
mentési munkálatok még folynak.

Páris, január 20. (RTI. Rador.)

A „Le Journal“ newyorki távirat nyomán
közli, hogy a moziszerencsétlenségnek 124
halott és 250 sebesült áldozata volt. A sebe-
sültek között van Schmidt szenátor is.

Washington, január 30. (RTI. Rador.)

Lapjelentések szerint a newyorki mozi-
szerencsétlenségénél 500-an haltak meg. A
sebesültek száma rengeteg. A sebesülteket na-
gyobb részben kezüket vagy lábukat törték.

Mexikó újabb háborúja

Páris, január 30. (RTI-Rador.) Estilapok je-
lentése szerint Mexikó és Guatamala között kitört
a háború.

Összeesküvés Egyiptomban az angolok ellen

Kairó, január 30. (RTI Rador.) Az angol
rendőrség összeesküvést fedezett fel, amelynek élén
Saivad pasa volt miniszter állott. Az összeesküvő-
ket letartóztatták.

Ujból vér folyik Indiában

Kalkutta, janár 30. (RTI-Rador.) A rendő-
ség és a nacionalisták között összeütközés történt,
amelynek áldozata két halott és 40 sebesült a
nacionalisták és 15 sebesült a rendőrség részéről.
A lázadók közül 500-at elfogtak. A munkásság
erre sztrájkba lépett. A felkelők vezérét, Abdul
Hafit és 4 társát, akik egy templomba menekültek,
sebesülten elfogták.

- Nem tudok!
- Olvass zsolnárokat!
- Nincs rá időm.
- Imádkozz bensőséggel!
- Nem értem az ima szövegét.
- A melamed szánakozva néz rá.
- Mi vagy? — kérdezi.
- Hordár.
- Akkor szolgálj ki tudósokat és jám-
borokat.
- Nem értem.
- Ugy gondolom, hogy esténként vigyél

a bet hamídrasba néhány kanna vizet, hogy
legyen mit inni azoknak, akik tanulva át-
virrasztják az éjszakát.

Chajim megörült.

— Rabbí, és feleségemmel mi lesz majd
odaát?

— Ha a férj karosszékben ül a meny-
országban, akkor az asszony a zsámolya.

Chajim hazamegy. Az asszony épen a
szombat esti imát mondja. A hordár nézi,
nézi amint összetett kezekkel ég felé meredt.
Valami megmarkolja a szívét, nem túrtörtet-
heti magát, odalép a nőhöz.

— Nem, Hanna — tör ki belőle — nem
akarom, hogy a zsámolyom légy. Le fogok
hajolni hozzád, fölemeltek és magam mellé

Megindult a korteshadjárat

**Boxolnak, paktálnak, terrorizálnak — Érvényben tartják Titulescu adótörvé-
nyeit — A magyarság a választásokon — Két fronton harcolnak Gogák**

Az Uj Kelet tudósítójától.

A választásügyi küzdelem a legnagyobb
hevesseggel folyik. A pártok még csak a
jelöltek listáinak összeállításánál tartanak, de
a sajtóban és a négyüléseken teljes mérték-
ben indult meg az ellenségeskedés. A kormány
sajtója a legsúlyosabb kifejezésekkel itéli el az
ellenzék harcmódotát: a parasztpártot nemcsak
izgatással, de egyenesen forradalomra való
usztítással vádolja. A parasztpárt vidéki nép-
gyűlései a legizgalottabb hangulatban folynak
le. A szónokok a földreformmal agitálnak: a
parasztközösséget — hirdetik az agitátorok — drága
pénzért jutnak hozzá ahhoz a földhöz, mely
őket ellenérték nélkül illeti meg.

Az ellenzéki sajtó hasábjain sorolja fe-
a visszaéléseket és erőszakosságokat, melyekkel
a kormány és vidéki exponensei a választás
eredményét akarják befolyásolni. „A liberálisok
— írja az „Aurora“ — országszerte közigaz-
gatási orgiákat rendeznek. Vaslúban két
parasztpárt vertek félholtá. Valceában és
Dragasaniában husz pártívrünk fejét törték be,
Ploestiben egy megbízottunkat verték véresre,
egyét pedig letartóztattak, Flórián Cristescut
Teleormanban támadták meg, Visoianu volt
parasztpárti képviselőt január 28-án Szlatinán
az utcán bokszofta fejbe egy liberális
agitátor, Beszarabiában pedig betöltik nép-
gyűléseinket, a posta pedig csak többnapos
késéssel továbbítja a pártvezetőség címére fel-
adott táviratokat.“ A lap a választási harc
áldozatait és a visszaélések felsorolására külön
rovatot állított be, „vörös lista“ címen.

Érvényben maradnak az adótörvények?

Az „Epoca“, a demokrata párt orgánuma,
azt írja, hogy a pénzügyminiszter minden ígé-
rete ellenére a Titulescu-féle adótörvényeket
nemcsak teljes egészében fenntartja, de azokat
még súlyosbíttatni is fogja. Titulescu, akit
londoni követé neveztek ki és már régen el-
kellene volna foglálnia hivatalát, még ma is
Bukarestben tartózkodik, ahol Vintila Bratianu
pénzügyminiszterrel folytat megbeszéléseket. A
volt és jelenlegi pénzügyminiszter mindenbe
egyetért és Titulescu csak azért halasztja el-
utazását, hogy törvényének végrehajtásáról be-
hatóan tájékoztassa utódját.

A néppárt körében biztos forrásból tudni
vélik, a liberálisok mindent elkövettek, hogy
erdélyi miniszternek Goldis Lászlót, a nemzeti
párt alelnökét nyerjék meg. Goldis azonban

ültetlek. Gyere, ülünk le ide! Így fogunk ott
fönt is ülni. Így, így és a Mindenható is bele
fog egyezni. Muszáj beleegyeznie.

Perc 1889-ben Varsóba költözött. Itt —
a zsidó hitközség alkalmazottja — nemcsak
irodalommal foglalkozik, hanem gyermek-
otthonokat létesít, munkásjóléti akciókat
realizálni segít és ott van mindenütt, ahol
„véres könnyeket kell leszáritani és gyöngysort
fűzni belőlük megható szavak formájában.“
1915-ben halt meg, de sírja ma is jeletlen meg.
Az amerikai zsidó munkások, akik Percet a
dolgozók irójának tekintik, néhány hónappal
azelőtt gyűjtést indítottak egy síremlékre.
Fehér márványból való sírhajlékot („ohel“) akarnak evvel a fölrással:

J. L. PEREC'N
vün jiddise Arbeiter

A nagy és beszédes emléket ő maga
állította lelkes és szenvedő, naív és furfangos,
eszéletlen és fukar, bájos és borzas alakjaival,
akik együttvéve alkotják a népet, a szívós
józan és mégis lírai zsidó nemzetet.

visszautasította az ajánlatot és kifejtette Zigre
Miklós kisebbségi miniszter előtt, hogy a
liberális kormánynak Erdélyben nincsenek
esélyeségei. Erdélyieket — mondotta Goldis —
megnyerhet Bratianu, de Erdélyt soha.

A második történelmi párt

Take Jonescu miniszterelnökségének utolsó
napjaiban az udvar köréből olyan híreket ter-
jesztettek, melyek szerint a király vissza akarja
állítani román történelmi pártok váltógazdasá-
gát. Az egyik párt a liberális párt volna, a
másikat, miután Averescuék lejáratták a nép-
pártot, újonnan kell megszerezni. Most, hogy
Bratianuék uralomra kerültek, Take Jonescu
félleg ellenzéki magatartását arra magyarázzák,
hogy őt bizta meg az udvar a második tör-
ténelmi párt újjászervezésével. Elavult jelszavak
ezek, — írja a „Dimineata“ — az általános
választójog alapján a történelmi pártok soha
többé uralomra nem jutnak. Ha ezt még nem
tudják az udvarnál, meg fogják tudni a vá-
lasztások lezajlása után.

A magyarság a választásokban

Az erdélyi magyar pártok kolozsvári
tanácskozása után Erdélyszerte megindult a
magyarság választási aktivitása. Marosvásár-
helyen a pártok vezetői értekezletet tartottak,
amelyen Bernády György volt főispán ismer-
tette a kolozsvári megállapodásokat, amelyek
szerint a magyarság a választásokon egysé-
gesen lép fel. Az értekezleten elhatározták,
hogy mindent megtesznek a választói név-
jegyzékek kiegészítése érdekében. Ezután
Marosvásárhely képviselőjével egyhangulag
Bernády Györgyöt jelölték, akinek megvá-
lasztását biztosra veszik. Ugron István, akiről
tegnap megírtuk, hogy Bukarestben Bratianu-
val tárgyal, a miniszterelnökkel történt meg-
beszélései során a választói névjegyzékek ki-
egészítését kérte.

Az erdélyi néppárt

A néppárt erdélyi tagjai hétfőn délután
a Newyork szállóban értekezletet tartottak,
amelyen Groza Péter, Goga Oktávián is meg-
jelentek. Goga és Petrovic volt miniszterek
mondottak nagyobb beszédeket, majd elhatá-
rozták, hogy a párt egyedül indul a választási
küzdelemben és két fronton fog harcolni: az
erdélyi nemzeti párt regionálisizmusa és a libe-
ralisok abszolutizmusa ellen.

Maniu Gyula a nemzeti párt több más
vezérével együtt a parasztpárttal tárgyalásokat
kezdett a választási paktum ügyében. Meg-
egyezésre még nem jutottak.

Mihali Tivadar az egységesítő bizottság
elnöke Kolozsvárra érkezett. Elutazása előtt
Bukarestben kijelentette, hogy nem lépett be
a liberális pártba. A miniszterelnök felajánlotta
neki az egységesítő bizottság elnöki állását,
amelyet ő elfogadott, anélkül azonban, hogy
bármely pártba belépett volna. Egyelőre vára-
kozó állásponton marad.

Tegnap este minisztertanács volt, ame-
lyen Cosma Aurél közmunikaügyi miniszter a
bánáti helyzetet ismertette.

— Weizmann tárgyalása Gourouval. Lon-
donból jelentik: Dr. Weizmann párisi tartózkodása
ideje alatt nagyjelentőségű tárgyalásokat folytatott
Gourou tábornokkal, a sziriai francia csapatok fő-
felügyelőjével. A beszélgetés a palesztinai határok
megállapítása körül folyt és állítólag kielégítő ered-
ményt végződött.

— Amerika nyilatkozni fog a Palesztina-
mandátumról. Washingtonból jelentik: Az amerikai
kormány valószínűleg a közeli hetekben hivatalos
nyilatkozatot fog tenni a Palesztina-mandátummal
szemben való állásfoglalásáról. A kormány ezt a
lépést Szokolovnak Hardinggal történt megbeszélése
alapján teszi meg.

Milyen hatással volt a földosztás az erdélyi termelésre

Közeledünk a békeévek termés-eredményéhez — Erdélyben intenzívebb a termelés, mint a regában és Beszarábiában

Az Uj Kelet tudósítójától.

A földbirtokreformmal kapcsolatos kérdések közül legfontosabb, vajjon a földbirtok-reform végrehajtása meghozza-e az elméletben megjósolt többtermelést? Az erdélyi adatokat véve figyelembe, azt felelhetjük: igen. Különösen fontos ennek a kérdésnek a kialakulása Romániában, amely még ma is elsősorban agrárállam. Kérdést intéztünk ez ügyben Retter Jánoshoz, az erdélyi földművelésügyi reszort egyik szakreferenséhez, aki az alábbiakban volt szíves felvilágosítást adni.

— Milyen eredménnyel járt az agrár-reform a többtermelés szempontjából?

— Erdélyben kitünő eredménnyel. Bár az új földbirtokosoknak számtalan nehézséggel kell megküzdeniök, de már eddig is gyönyörű eredményeket tudtak felmutatni s minden reményünk meg van ahhoz, hogy a gazdasági élet konszolidálásával párhuzamosan rövidesen elérjük a békeidők termésmennyiségét.

— Románia többi részein is javult a helyzet?

Igen, bár meg sem közelítik a hirtelen lendületet vett erdélyi termelést. Beszarábiában, amelynek legnagyobb része hadizóna, ez könnyen meg is magyarázható, azonban indokolatlanul kevesebb a bevetett terület a regában, amelynek talaja pedig sokkal jobb az erdélyinél. Ez évben az a helyzet, hogy a Romániában bevetett területek mennyiségének Erdély mintegy ötven százalékát képviseli. A földbirtokreform ma még nincs teljesen végrehajtva és ezért előreláthatólag a jövő évben a bevetett területek mennyisége Erdélyben husz-huszonöt százalékkal nagyobb lesz.

— Érkeztek pontos számbeli adatok az idén bevetett területekről?

— Épen a napokban készült el a pontos, teljes kimutatás, amely a bukaresti földművelésügyi minisztériumban nagy feltűnést keltett. A kimutatás szerint Erdély egyes vármegyéiben a bevetett földfelületek számszerűleg így alakultak:

	Bevetett terület	
	1920-ban	1921-ben
Alsó-Fehérmegye	47.224 hold	65.818 h.
Arad	156.944 "	191.329 "
Bihar	111.743 "	123.478 "
Beszterce	9.649 "	13.679 "
Brassó	2.376 "	4.588 "
Kras.-Szörény	76.533 "	93.490 "
Csik	13.000 "	5.716 "
Kolozs	31.822 "	40.288 "
Fogaras	11.740 "	23.154 "
Hunyad	43.857 "	68.969 "
Marostorda	32.339 "	52.155 "
Udvarhely	27.726 "	57.943 "
Szilágy	49.437 "	75.927 "
Szatmár	141.578 "	113.803 "
Szeben	22.240 "	26.863 "
Sz.-Doboka	19.174 "	21.794 "
Nagyküküllő	27.377 "	43.290 "
Kisküküllő	12.500 "	27.717 "
T.-Torontál	344.763 "	347.488 "
Háromszék	51.041 "	24.314 "
Aranyostorda	14.401 "	30.206 "

Megjegyezzük, hogy a felsorolt számok csak a búzára, árpára, rozsrá, zabra és kölesre vonatkoznak. A tengerivel bevetett területekről még nincs pontos értesülésünk. Az a néhány székely megye, ahol az idén bevetett terület kisebb, mint a tavalyi, csak a székely telepességekkel történt földosztásbeli rendellenességnek tudható be. Megállapíthatjuk, hogy a tengerin kívül, kétszázháromezeröttszázhuszonhat holddal több területet vetettek be az idén, mint tavaly, ami husz százalék többletnek tehető meg.

Orosz foglyok betörőbandát alakítottak

Izgalmas harc egy detektív és a betörők között

Az Uj Kelet tudósítójától.

Vasárnapról hétfőre virradó éjjel ismeretlen tettesek betörték a Malom-utca 12 szám alatti Elite-cipőgyár raktárába és több mint ötszáz leltérvértékű kész cipőt és bőrárut vittek magukkal. A rendőri nyomozás megállapította, hogy a tettesek Makkay bádógosmester műhelyén át hatoltak be a gyárba, ahol hasonló módon dolgoztak, mint a Hirschtstvérek betörői, akik a múlt héten százötven ezer leltérvértékű cipőt a főtéri cég kárára. Ennél a betörésnél a tettesek nagy sietségükben otfléjtették a betörőszerszámaikat s ez volt az első nyom, amely a betörőbanda kiderítéséhez segítette a rendőrséget.

Ilea detektívönök megbízásából mindkét esetben Rosenfeld Jenő detektív vette kezébe a nyomozást, melynek számai Nagyváradra vezettek. Rosenfeld hétfőn este Nagyváradra utazott, ahol csakhamar megtudta, hogy a Rákóczy-ut 18 számú házban több orosz fogoly lakik, akik már régóta felkeltették a váradi rendőrség gyanúját, hogy Nagyváradon több berötéslőpást követtek el.

Rosenfeld egymagában kereste fel az oroszokat, akik kilencen voltak és ugylátszik, előre értesültek a detektív szándékáról, mert alig lépett be az ajtón, mind a kilencen rávetették magukat Rosenfeldre. Valóságos élet-halálharc fejlődött ki a detektív és az oroszok között, akik tulerejük dacára sem bírták Rosenfeldet ártalmatlanná tenni. Az egyik betörő eközben vaspálcát és kést szerzett s a többiekkel dulakodó Rosenfeldet előbb hátbaszurta, azután fejbeütötte. A detektívnek még volt annyi lélekjelenléte, hogy sipjelzéssel segítséget hívjon. Aztán összerogyott. Támadói ekkor nekiesetek és ütlegetni kezdték a tehetetlen detektívet, akit az elősiető rendőrök mentettek ki a halálos veszedelemből.

A rendőrök megérkezésére az oroszok elmenekültek, csak az egyiket sikerült Rosenfeldnek megfogni s azt el is hozta Kolozsvárra, ahol már holt hírért jelentették Nagyváradról. A rendőrség most nagyobb apparátussal üldözi a szökevényeket. Rosenfeldnek néhány könnyen gyógyuló seben kívül kzmolyabb baja nem történt.

Megkötötték a lengyel-török kereskedelmi egyezményt

Konstantinápoly, január 30. (Rti-Rador.) A lengyel-török kereskedelmi egyezményt aláírták. Lengyelország ennek következtében követet küld az angolai kormány mellé.

A francia kamara elfogadta a Kinának nyújtandó hiteijavaslatot

Páris, január 30. (RTI. Rador.) A kamara 449 szavazattal 71 ellenében elfogadta a Kinának nyújtandó hitelről szóló javaslatot.

Könyvkereskedők figyelmébe!

Gólem ember akar lenni Kaezér Illés

egyfelvonásos drámai színdarabja

A finom kötet aa 6 lei Visszonteladóknek kedvezmény

Kapható az Uj Kelet kiadóhivatalában

Szabadsajtó Oroszországban

Héber-jiddis színiiskola — Szocialisták a zsidó kisebbség elismeréséről

Az Uj Kelet tudósítójától

Varsóból jelentik: Megbízható értesülések szerint a népbiztosok tanácsa elhatározta, hogy az orosz szovjetköztársaság területén visszaállítja a sajtószabadságot. Legközelebb különböző pártállású lapok fognak megjelenni és e megjelenés mindössze kötelező bejelentéshez és lajstromozáshoz van kötve.

Ez a hír minden Oroszországból eddig érkezett hírnél fontosabb és érdekesebb. A sajtószabadság visszaállítása többet jelent a magánvagyon visszaállításánál, a házaknak a köztulajdon alól való fölszabadításánál. A sajtószabadság a közvélemény szabad megnyilvánulását jelenti, vagyis ezentúl tisztán lehet majd látni, vajjon Oroszország új rendje igazi szociális rend e, vagy pedig egy az uralmat bitorló csoport terrorisztikus munkája. Kétség-telenül összefügg ez az intézkedés a nagy átalakulással, amely mostanában gazdasági téren végbe megy a hosszú forradalmakat és háborút átélte országban.

Nagy zsidó tömegek élnek Oroszországbán. Ezek a háború kitörése óta nem jutottak szóhoz, de ami hír róluk kiszivárgott, öröndetes volt a zsidó nemzeti mozgalom szempontjából. A zsidók ugyanis minden erőszakos elfojtási igyekezet ellenére, nemzeti alapn szervezkedtek. Földalatti szervezkedést folytattak, iskoláik, irodalmuk, színészetük héber volt, de sajtójuk, amit nem lehetett kivonni a szovjethatóságok ellenőrzése alól, nem volt. Most az is lesz. A keleti zsidóság nagy és értékes töredékének lelki fölszabadulását jelenti az orosz sajtószabadság.

A keleti zsidóság nemzeti életének nagy föllendülését jelenti az az intézkedés, hogy a kovnoi zsidó nemzeti tanács kebelében külön osztályt létesítettek a zsidó színészeti ügyek fejlesztésére. Mokdoni (dr. Koppel) neves zsidó író állította az osztály élére és Mokdoni azzal kezdte működését, hogy tehetséges zsidó színészek számára jiddis és hébernyelvű színiiskolát szervezett meg. Egyelőre két évfolyama van az iskolának, amelynek növendékei közé nemcsak a színpályára készülők tartoznak, hanem elsősorban már működő színészek, akik itt tehetségüket izléssel és tudással mélyítik ki. A kovnoi színiiskolába a moszkvai „Habima” néhány színésze is fölvételre jelentkezett.

A zsidókérdést a szocialista pártok mindenféle komoly mérlegelés tárgyává teszik mostanában. Eddig a zsidóság helyzetét a szocialisták nem választották el, hanem belekapcsolták az egyetemes munkás-programba. A varsói szociáldemokrata párt elhatározta, hogy legközelebbi pártnapján a zsidókérdést napirendre tűzi. Három vélemény alakult ki e téren. Az egyik szerint a zsidó nemzeti kisebbség jogait el kell ismerni és a zsidóságot a maga fejlődési útján nem szabad gátolni. A másik vélemény ellenzi a kisebbségi politikát, míg a harmadik közvetítőleg lép föl és azt kívánja, hogy egyelőre ne történjen döntés e kérdésben, csak akkor, ha majd bizonyos idő elteltével szükség mutatkozik a kérdés gyakorlati elintézésére.

A bécsi szociáldemokraták szintén legközelebbi pártnapjukon szóvá teszik a zsidókérdést. Ugy látszik, hogy több vezető politikus a zsidó kisebbség elismerését fogja javasolni és ezzel kapcsolatban a Palesztina-ujjáépítést is a Poale Cion-program alapján.

A kommunisták vasutassztrájkra izgatnak a Rajna mentén

Budapest, január 30. (RTI. Rador.) Berlinből jelentik: A Rajna mentén óriási kommunista agitáció folyik. A vasutassztrájk elkerülhetetlennek látszik.

Désen győztek az askenázi zsidók a chaszidok felett

Az Uj Kelet tudósítójától

Dés, január 30. Az utolsó évek hitközségi krónikájában sehol sem találunk oly erőteljes hullámzásokat, a kiforrott nézetek oly tüzes összecsapását, mint Désen. A dési zsidó hitközség legutóbbi hároméves története valóságos korszak mindazoknak a szellemi törekvéseknek, melyek Erdély egész zsidóságát ugyyszólván forrongásba hozták.

A dési zsidó hitközség képviselte a múltban a mérsékelt és nemes liberálismust, mely egyfelől a törzszellem szigorú megőrzésére, másfelől arra is tekintettel volt, hogy a zsidóság a polgári műveltség terén nem maradhat a többi népeknek mögötte. A fejlődés természetes rendjében azonban a galíciai elemek lassu leszivárgása bizonyos eltolódásokat idézett elő. A liberális felfogású askenáziok, kik túlnyomó részben tanult iparosok, kereskedők, gazdálkodók, egyszóval jólszituált bálé-bátimok voltak, szeretettel, megértéssel fogadták a sorsüldözött s valóban az egykori feljegyzések szerint száználmas képet nyújtó idegenből idekényszerült chaszidtestvéreket.

Am hogy egyre többen özőnlötték el a dési hitközséget az új jövevények, a fellépésük is egyre követelőbb és agresszívabb volt és megtörtént, hogy a nagy askenázi múltú és szellemű hitközség éveken keresztül a chaszid kisebbség terrorja alatt állott. Ilyen volt a helyzet három évvel ezelőtt, mikor a nagy erjedési processzus a zsidó hitközségekben is bekövetkezett.

Három évi megfeszített szellemi munka kellett ahhoz, míg a félrevezetett askenázi zsidóság a chaszidpárt által felállított csapdát észrevette. Az askenázi zsidóság egyesülve a jól megszervezett „Poale Cedek” Dési Zsidó Iparos Egyesülettel s támogatva a cionista párt által, a január hó 29-iki rendes évi közgyűlésen abszolút győzelmet aratott az erősen megszervezett chaszidpárt felett. A képviselőtestületnek a szavazásra feltett ötös választási bizottságot kandidáló hivatalos lajstroma a chaszidpárt minden erőfeszítése és megszokott terrorja dacára kisebbségben maradt, a közgyűlés óriási többséggel az egyesült elenzéki pártok lajstromát teljes egészében, változatlanul elfogadta. Az ötösbizottságba három askenázi és két „Poale Cedek” tag jutott be. A cionisták a maguk részéről személyes követelésekkel nem állottak elő, ezzel akarván dokumentálni hitközségi politikájának őszinteségét és őszinteségét. Megelégedett azzal az erkölcsi sikerrel, hogy az igazságot diadalra jutni segítette. A chaszidpárt jelöltjei, közöttük két askenázi strohman csupán póttagok gyanánt jutottak be. Kudarcukat mi sem jellemzi jobban, mint az a tény, hogy az egyik hivatalos chaszidjelölt csak négy szavazatot kapott.

A dési zsidóság erős felkészültséggel, egységes szervezettel néz elébe a husvéti tisztújításnak, mely nem hozhat mást, mint az askenázi párt még tökéletesebb győzelmét s ezzel a hitközség békés fejlődését a régi askenázi tradíciók szellemében.

Be kell fizetni a személyzeti adót.

A pénzügyigazgatóság felhívja az összes munkaadókat, hogy a hatszázalékos személyzeti adót haladéktalanul fizessék be, mert ellenkező esetben a törvény és póttrendelet értelmében esetenként száz-száz leivel a fizetendő összeg kétszeresével büntetteinek meg. A befizetést eszközöző munkaadók a státussal együtt a személyzeti regisztert is kötelesek bemutatni az állami adóhivatalnál.

HIREK

Az UJ KELET telefonjai:
Szerkesztőség 977. — Kiadóhivatal 844.
Nyomda 879. — Zs. N. Sz. 558.
Fraternitas-nyomda héber-osztály 455.

Júda

Meghajszoltak, összetörték
Földem hánytak sarat, földet
Azt hitték, hogy föl se kelek
Soha többet, soha többet.

Már penészes siri bollban
Ott fektüdtem békén, holtan
Igy illik az jó halottnak,
Szép halottnak, aki voltam.

Sok volt nékem halott lenni
Jó lesz sirom széjjel vetni
És kiszállni napsütésbe
Csontot kissé szellőztetni.

Rádobbanni ősi rögre
És forogva és pörögve
Táncot járni, élni, élni
Mindörökre, mindörökre.

G. J.

— A román trónörökös Athénbe utazott. Bukarestből jelentik: A román trónörökös a görög trónörökös társaságában Athénbe utazott, ahol egy hónapig fog tartózkodni. Velük együtt ment Dumanis tábornok görög vezérkari főnök és Dini őrnagy. Az állomáshoz a királyné, Mariora hercegnő, a kormány részéről Duka és Mosoiu miniszterek kísérték ki.

— Zsidó grafikusok kiállítása. Prágából jelentik: Február elején a Bar Kochba zsidó főiskolai halgatók egyesülete zsidó grafikusok műveiből kiállítást rendeznek. A kiállításon többek között szerepelni fognak legújabb műveikkel Struck, Budkó, Feigl, Opler, Spira, Lesser Ury és mások.

— Haggibbor teadélután. Vasárnap, február 5-én délután 4 órai kezdettel tartja a Haggibbor klubhelyiségében szokásos teadélutánját nívós műsor keretében szimfónikus zenekar közreműködésével. Műsor után tánc lesz.

— A Keren Hajjeszód-munka. Newyorkból jelentik: A Keren Hajjeszód nemzeti végrehajtó bizottságának ülésén a titkár bejelentette, hogy a Keren Hejjeszódra befolyó összegek állandóan gyarapodtak és az utolsó időben hétről-hétre tizezer font sterlingt küldtek Palesztinába. — Strassburgi jelentés szerint Elzász-Lotharingiában a Keren Hajjeszódra való jegyzések megkezdődtek, eddig hatvanöt ezer frankot jegyeztek, Strassburgban huszezer frankot, Metzben pedig háromezeröt száz frankot már be is fizettek.

— Mosoiu tábornok erdélyi körútja. Illetékes helyről nyert értesülésünk szerint, Mosoiu tábornok, az új kormány közlekedésügyi minisztere e hét valamelyik napján Erdélybe érkezik, hogy a helyszínen tanulmányozza a közlekedésügyi viszonyokat. Mosoiu tábornok útjával kapcsolatban azt az értesülést kaptuk, hogy a tábornok körútja nem csupán informatív jellegű, hanem a fontos rendelkezések sorozatával fog segíteni a jelenlegi lehetetlen szállítási viszonyokon. Ittléte alkalmával fogja megoldani a miniszter az erdélyi vasutak vezetőségében felmerült személyi ügyeket is.

— Meghalt a legöregebb román újságíró. Bukarestből jelentik: Szombat éjjel meghalt a fővárosban a legöregebb román újságíró, Ciurcu Alexander. Ciurcu brassói származású volt s szív-baja ölte meg. Ő alapította az újságírószervezetet és számos újságíróintézményt. Legutóbb az „Adeverul” és „Dimineata” munkatársa volt. Holttestét a Szentgyörgy-templomba szállították. Holnap temetik.

— A Poale Cedek műsoros estélye iránt oly nagy az érdeklődés, hogy a helyek nagyrésze már le van foglalva. Jegyek elővételben Indig Mornál Fötér 19 sz. alatt 50, 40, 30 és 20 leiert válthatók.

— Bot és numerusz klauzusz. Nincs benne semmi meglepő, hogy a bot a numerusz klauzusszal így összekerült. A bot mint törvénytevő ugyanugy a középkorból maradt vissza, mint a zsidó ifjuságnak a főiskolákból való bibotózása. Ma mindakettő kurzus-specialitás. A bot is, a numerusz klauzusz is. Hogy egy-üvékerültek, Ruppert Rezső nemzetgyűlési képviselő érdeme. Ő terjesztette be a tegnapi magyar parlamentben az indítványt, hogy töröljék a magyar közéletnek ezt a két barbárságát. Még nem tudjuk, mi történt az indítvánnyal, de sejtjük. A nemzetgyűlés napirendre tér. Marad a bot és marad a kizárás, mert amit Ruppert és néhány becsületes társa ma Pesten akar, azt az elbutult reakciós többség csak azért is ellenzi. Pedig a numerusz klauzusz törlését ma már a lezüllő főiskolák is áhítják s a botot már a jó urak is sokalják, akik maguk is viszketős talppal érzik, hogy ha nem égetik el egy-kettőre, maholnap rajtuk a sor.

— Házkutatás az aradi villanygyár igazgatójánál. A kolozsvári sziguranca utasítására tegnap az aradi villanygyár igazgatójánál, Mellinger Józsefnél házkutatást tartottak az aradi sziguranca detektívjei, mert állítólag az igazgató összeköttetésben állott egy Makcsay Gyula nevű fiatalemberrel, akit kémkedés gyanúja miatt letartóztattak. Az ügy előzményei a következők: Két évvel ezelőtt Vizaknán nyaralt Mellinger József feleségével. A nyaralóhelyen ismeretséget kötöttek özv. Makcsay Józsefné postamesterével. Néhány hónappal később megjelent az igazgató lakásán egy züllött külsejű fiatalember, Makcsay Gyulának, a postamesternek fiának monodta magát és tekintettel arra, hogy a hazautazásra utiköltsége nem volt, pénzt kért. Az igazgató felesége egyedül volt otthon s minden gyanu nélkül 100 koronát adott a fiatalembernek, aki megköszönvén a pénzt, eltávozott és azóta nem adott életjelet magáról. Időközben egy ismeretlen férfi levelet hozott az igazgatónak, de miután Mellinger nem volt otthon, a német kisasszony vette át a levelet, amelyben Makcsay Gyula állást kért. Három nappal ezelőtt a villanygyári igazgatónál ismét megjelent Makcsay és az igazgatónak, mint villanyyszerelő mutatkozott be és állást kért. Mellinger kijelentette, hogy jelenleg üresedés nincs; Makcsay eltávozott azzal a megjegyzéssel, hogy alkalomadtán vissza fog térni. A tegnapi házkutatást az igazgató legnagyobb meglepetésére tartották meg, amely ugyan semmi eredménnyel sem járt. A detektívek tudomására adták az igazgatónak, hogy a kolozsvári sziguranca neki is meg kell jelennie, kihallgatás céljából. Ez már azért is szükséges, mert Popescu főnök, az aradi szigurancahivatal vezetője, jelenleg nem tartózkodik Aradon. Mellinger József már el is utazott Kolozsvárra, hogy a kihallgatáson jelen lehessen.

A „Napkelet.” A nívós kolozsvári folyóirat legújabb száma gazdag tartalommal jelent meg. Tabéry Géza verssel, Sas László novellával, Darvas Simon értékes tanulmány-nyal szerepelnek a füzetben. A „Népek és Kulturák” rovatban Szabó Imre Juda Léb Perc sajtós költészetéről értekeznek. A dolgozat egy részét lapunk tárcájában találja az olvasó. Figyelmet érdemel Jakabffy Elemér cikke az agrárreformról, Ládai István írása a jogélet lezülléséről. Weisz Sándor és Dózsa Endre politikai hozzászólásai, Halmágyi Antal „Harcok a halott Ady körül” című értekezése, Bárd Oszkár és Bartalis János versei és Dienes László, Molter Károly, Walter Gyula, Becski Ilién és Dóczyiné Berde Amál ismertetései egészítik ki a füzetet. Regényt Balázs Béla írt.

Február 5-én a „Poale Cedek” műsoros estélye

— **Meghívó.** A Tarbut Országos Zsidó Iskola Egyesület f. é. február hó 5-én d. e. fél 11 órakor a Haggibbor helyiségében (Str. Avram Iancu 18., volt Petőfi-utca) tartandó I. évi rendes közgyűlésére. Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Beszámoló az egyesület működéséről. 3. Titkári jelentés. 4. Pénztári jelentés. 5. Választások. 6. Esetleges indítványok. Dr. Fischer József sk. elnök, Székely Zoltán sk. titkár.

— **Titulescu elfogadta a londoni követéséget.** Bukarestből jelentik: Az „Izbanda” jelentése szerint Titulescut felkérték, hogy foglalja el a londoni követi állást. Titulescu még a hét végén Londonba utazik, hogy elfoglalja hivatalát.

— **Vaitoianu tábornok meglátogatta a kommunista foglyokat.** Bukarestből jelentik: Vaitoianu tábornok belügyminiszter ma meglátogatta kommunista foglyokat. Ugyancsak látogatást tett az „Adeverul”-jelentése szerint a rettenetes hegyekben levő foglyoknál Florescu igazságügyminiszter is Marginiu tábornok kíséretében.

— **A kommunista-per tárgyalása.** Bukarestből jelentik: A kommunisták perének mai tárgyalásán folytatták a vádirat felolvasását s azt be is fejezték. Azután megkezdtek a vádlottak kihallgatását. Elsőnek Cristescu volt képviselő került sorra. Kihallgatásának megkezdése előtt azonban a védők indítványozták, hogy a pert osszák ketté és az agitátorok ügyét különítsék el a terroristáktól. A bíróság még nem döntött.

— **Amint azt a békeszerződés is biztosítja.** Newyorkból jelentik: Az Egyesült Államokban élő román zsidók kongresszust tartottak Newyorkban, amelyen Bibescu washingtoni román követ tartott nagyobb beszédet és hangsúlyozta, hogy Romániában teljes vallásszabadság és egyenlőség van, amint azt a békeszerződés is biztosítja a kisebbségi felekezetek számára. A Brătianu-kormány olyan pénzügyi és gazdasági politikát fog folytatni, mely az ország gazdasági erőit érvényre fogja juttatni és fel fogja virágoztatni Romániát. (Bibescu jelentéséhez nincs hozzátenni valónk. De van elvenni valónk. Vallásszabadság valóban van Romániában. Mindenki úgy és annyit imádkozhat a templomban, ahogy és amennyit akar. De! Ha már a békeszerződés biztosítékairól van szó, ezek a biztosítékok nemcsak a kisebbségi „felekezetek”, de a kisebbségi nemzetiségek számára is készültek. A hivatalos Románia mindig gondosan ügyelt a kifejezéseire: a zsidókról mint nemzeti kisebbségről még Newyorkban sem akar tudni. Pedig ha csak kicsit tájékozódik, megtudja, hogy Amerika monstrumvárosában, Newyorkban harmadfélmillió zsidó él s ez mind nemzeti zsidó. Tehát nem csupán felekezet.)

— **A botfalusi cukorgyár kartellbe lépett a cseh cukorgyárakkal.** Románia egyik legnagyobb cukorgyára, a botfalusi cukorgyár kartellbe lépett a cseh cukorgyárakkal, ami a cukorgyarak rohamos emelkedésére fog vezetni, amennyiben ugyanolyan áron adják a cukrot, mintha Csehszlovákiából importálnák.

— **Vasúti katasztrófa Magyarországon.** Budapestről jelentik: Solymár mellett két tehervonat összeütközött. A mozdonyok és öt kocsi tönkrement. Emberéletben nem esett kár.

— **Nagy robbanás Szaloniki mellett.** Athénből jelentik: Szaloniki mellett eddig ismeretlen okból nagy robbanás történt, melynek számos áldozata van. Részletes jelentés még nem érkezett.

— **A magyar hadirokkantak járadéka.** Budapestről jelentik: Bernolák népjóléti miniszter ma benyújtotta a nemzetgyűlés elé a rokkant-törvényt, amely a nem katonai állományba tartozó hadirokkantak özvegyeinek és árváinak ellátásáról gondoskodik. A javaslat szerint a 25 százalékos rokkantak évi 1200, 50 százalékos rokkantak évi 2400, 75 százalékos rokkantak évi 3600 koronát kapnak. A javaslat külön intézkedik a havidíjas, egyéves önkéntesek nyugdíjáról.

— **Lemondott a bukaresti polgármester.** Bukarestből jelentik: Gheorghiu, a főváros polgármestere lemondott.

— **Mitől mulik el az influenza?** Az Rt. Berlinből jelenti: Északnémetországban a nagy hideg következtében megszűnt az influenzajárvány.

— **Uj gyár Marosújváron.** Február havában Marosújváron földgázüzemi láda-, doboz- és fadrúgár kezd meg üzemét. A gyár mindenféle ládát, fadóbozokat mindenféle formában fog gyártani. A gyár Kolozsváron nagy áruterakot fog létesíteni.

— **A liberálisok Brassóban lapot indítottak.** Brassóból jelentik: A Liberális párt brassói csoportja „Ordinea” címmel lapot indított. A lap első száma tegnap jelent meg, melyben élesen támadja a „Gazeta Transilvania”-t és Averescu tábornokot. A lap felelős szerkesztője Virgil Popescu.

— **A nagybányai festőiskola.** Február elsejével második félévének megnyitását hirdeti a nagybányai festőiskola. A Hoilósi Simon hagyományain alapított, Ferenczi Károly és Thorma János impresszionista művészetének szabad, forradalmi elveivel továbbfejlesztett nagybányai plein-air festészet alapigazságait, a természet szeretetét plántálja bele a nagybányai szabadiskola mindazokba, akik a természetet tisztán, minden akadémiáktól felszabadultan akarják látni és viszonzni vetíteni. A nagybányai festőiskola a művészet szabadságának jeiszavával mindenkit falai közé bocsát, akiben az alkotás vágya és szeretete ég. A felvételt nem teszi függővé sem családja és biztos következtetésekre soha sem számítható felvételi vizsgától, sem előképzettségtől. Mindenki jelentkezhetik és mindenki részese lehet annak a megteremtő mivélésnek, amelynek Thorma János a legnagyobb magyar festőművész a tanító, mestere. Tandíja nincs a nagybányai szabadiskolának s így vagyoni privilégiumok sem zárják el a felkes természet-studiumok útját azoktól, akik szegénysorsuk. Mindössze havi 75 lei modelljával terheli meg a nagybányai festőiskola növendékeit.

* Legszébben csak Czinknél festhet és tisztíthat. Dézsma-utca 5.

A kereskedelmi kamara a szállítási uzsora ellen

Ankét a kereskedők panasza ügyében — Országos szervezetek tömörülnek a szállítók és egységes tarifát állapítanak meg.

Erdély kereskedői, akik régebben minden további nélkül szállíthattak árut Bécsből, Budapestről, még mindig nem tudták megszokni a vámrendszert. Minden ily természetű kérdésben oly járattlanok, hogy nagyobb áruszállítást nem mernek és nem is tudnak önmagukban elintézni. Ez és az erdélyi kereskedelmi élet fejlődése tette szükségessé, hogy több vállalat létesüljön, amely a külföldi áruszállításával foglalkoznak. Kolozsváron a három régió kívül hat új nemzetközi szállítócég nyitott irodát. Ezek a szállítócégek kevés kivétellel arra használják fel a kereskedők járattanságát, hogy a megbízásokat csak a kereskedői hasznot meghaladó díjazásért intézték el. Számítalan panasz érkezett a kolozsvári kereskedelmi kamarához, hogy a szállítóirodák nemcsak a tényleges költségeket fizetik meg többszörösen, hanem oly kiadásokat is számláznak, amelyek nem szerepelnek sem a vámtarifában, sem a szállítási díjszabályzatban.

Megtörtént például, hogy egy kolozsvári nagykereskedő több vagon árut rendelt Csehszlovákiából s az áru hazaszállításával az egyik szállítócéget bízta meg. A cég a kötelező kétszázalékos utánvételezési díjat mindannyiszor felszámította, ahány vámirodán keresztül az árut továbbították, holott ezt csak egyszer fizették meg. Más esetben megfizették a fuvardíjat, de az árut megbízójukkal szállították el. Rengeteg per keletkezett a szállítóirodák tulkapásai miatt s a törvényszék a legtöbb esetben vissza is utasította a szállítócégek tulkajtott követeléseit, sőt egyes tételeket teljesen töröltetett a számlákból.

A kereskedelmi kamara, hogy a kereskedők panaszát alaposan orvosolni tudja, hétfőn délután ankétára hívta össze a kolozsvári szállítócégeket és a felmerült panaszok ismeretése során a szolidabb üzleti haszonnal való megelégedést ajánlotta nekik. A cégek elismerték, hogy a külföldi áru szállítása nagyon költséges, de ennek nem ők az okai, hanem a magas vámdíjtételek és a vasúti költségek. Az ankéton megegyezés jött létre, hogy egymás ellenőrzésére a szállítócégek országos szervezetbe fognak tömörülni s a szervezet alapszabályzatában egységes szállítási tarifát fognak megállapítani. Vitás esetekben külön bíróság fog dönteni. Kereskedelmi körökben remélik, hogy a szállítócégek kölcsönös ellenőrzése mellett a múltban előfordultakhoz hasonló tulkapások megszűnnek s így a külföldről behozott áru is lényegesen olcsóbb lesz.

KÖZGAZDASÁG

Megszüntették a személyre szóló permiszkeket

Az Uj Kelet tudósítójától.

A kormány tagjaiból alakult gazdasági tanács intenzíven folytatja megkezdett munkáját és nem mulik el nap, hogy újabb intézkedést, vagy rendeletet ne bocsásson ki. A tanács munkájának sebességét — mondják a főváros gazdasági köreiből — az magyarázza, hogy Vintila Brătianu pénzügyminiszternek a gazdasági élet minden ágára vonatkozólag kész javaslatai vannak, melyeket a tanács rövid, leginkább formális megbeszélés után, magáévé teszi.

A nemes valuta kivételének megszorítása után — mint Bukarestből jelentik — most a kivételi engedélyek rendszerét változtatták meg. A tanács legutóbbi ülésének napirendjén a ki- és bevétel újraszabályozása szerepelt, de csak a permiszkekre vonatkozólag döntöttek. A cél: az egyéni permiszkek megszüntetése volt és ezért a tanács a következőket határozta el:

Magánszemélyek kivételi engedélyeket nem kapnak. Az ipari- és kereskedelemügyi miniszter ennek megfelelő rendeletet bocsát ki.

Kivételi engedélyeket a jövőben az egyes foglalkozási ágak érdekeinek szem előtt tartásával adnak.

Ki- és bevételi engedélyeket csak az egyes foglalkozási kategóriák szervezetei, illetve fogyasztási szövetkezetei kapnak.

A kérvényeket a kereskedelemügyi minisztérium kebelében felállított külön bizottság véleményezése alapján bírálják meg.

A gazdasági tanács egyik tagja kijelentette, hogy a határozatot a kereskedelmi szabadság, az ország ipari és mezőgazdasági termékeinek kedvezőbb értékesítésére és végső fokon a megélhetés olcsóbbá tétele érdekében hozták. Bukaresti kereskedő szakkörök véleménye szerint azonban az új kivételi rendszer nem alkalmas a kereskedelem fellendítésére és csak az új kormány külügyminisztere által alapított falusi és városi fogyasztási szövetkezeteket favorizálják. Hír szerint mozgalom indult meg a magánkereskedelem érdekeinek az új permiszrendszerrel szemben való megvédésére.

Zürichi tőzsde jan. 31. Nyitás: Berlin 255, Newyork 512, Milánó 2335, Prága 995, Budapest 80, Zágráb 165, Varsó 18, Bécs 19, osztr. kor. 8.

A marhakereskedők elégedetlenek az új export-állat megfigyelési rendelet miatt. A zootechnikai vezérigazgatóság új rendelete, amely a kivételre kerülő állatok számára a megfigyelési időtartamot felemelte, marhakereskedők körében elégedetlenséget keltett. A kereskedők ugyanis, ha az export-állatokat 20-30 nappal tovább lesznek kénytelenek eltartani, a mai takarmányárak mellett a legminimálisabb nyereségtől is elesnek. Az érdekeltek körében mozgalmat indítottak a rendelet visszavonása, vagy lényeges módosítása érdekében.

Ankét a valutáért. Bukarestből jelentik, hogy tegnap a pénzügyminisztériumban ankét volt a valuta megjavítása ügyében. Az ankéton a pénzügyminiszteren kívül Duka külügyminiszter, Zamfir Cristodorescu és Giuan vettek részt. Az értekezleten a hadikárok megállapításával is foglalkoztak. Vintila Brătianu pénzügyminiszter hosszabb beszélgetést folytatott a Banca Nationala kormányzójával a valutajavítási akcióról.

Hivatalba lépett a CFR. új vezérigazgatója. Bukarestből jelentik: Tankred Constantinescu, a CFR. új vezérigazgatója tegnap elfoglalta hivatalát. Constantinescu jelentést tett a minisztertanácsnak a CFR. személyi és dologi szükségleteiről.

Mennyi adóvallomást adtak be Erdélyben január 20-ig. Az adóbevallások határidejét tudvalevően bizonytalan időre halasztották a vallomások beadásának lassúsága miatt. Illetékes helyen nyert értesülésünk szerint az utolsó két hétben az adóbevallások benyújtásának tempója örvendetesen gyorsult. Január 20-ig Erdély következő városaiban és vidékein az alábbi mennyiségű adóbevallásokat adták be: Arad 28.000, Nagykároly 15.000, Kolozsvár 23.000, Dés 11.000, Lugos 20.000, Udvarhely 15.000, M.-sziget 6000, Marosvásárhely 12.000, Temesvár 82.000, Zilah 7000, Torda 8000, Sepsiszentgyörgy 3500. Ezek a számok az Erdélyben beadandó adóvallomásoknak mintegy harmin-hetven százalékát teszik ki.

Az erdélyi érdekeltséggel bíró magyarországi cégek központi irodát állítanak fel Kolozsváron. Bukaresti munkatársunk jelenti: Ideérkezett megbízható hírek szerint, az erdélyi érdekeltséggel bíró magyarországi cégek elhatározták, hogy érdekeik védelmére központi irodát állítanak fel Kolozsváron. Ennek az irodának a létesítése szoros összefüggésben van a román kormány nacionalizáló tervével és valószínű, hogy az egyes cégek nacionalizálását ennek az irodának a segítségével és közreműködésével fogják lebonyolítani.

Fejlesztik a zsidó gyarmatosító bank amerikai fiókját. Newyorkból jelentik, hogy a zsidó gyarmatosító bank amerikai fiókjának első munkálatai befejezésükhöz közelednek. Cowen, aki a munkálatokat vezette, a napokban már visszatér Londonba. Nagyon valószínű, hogy a gyarmatosító bank amerikai fiókját még februárban megnyitják.

Betiltották a dunai hajózást. Bukarestből tájékoztatják, hogy a jégzajlásra való tekintettel a hajózási főfelügyelőség a dunai hajózást további intézkedésig megszüntette.

Csak ideiglenesen függesztették fel Titulescu törvényeit. Bukarestből írják: A pénzügyminisztérium hivatalosan közli, hogy a Titulescu-féle adótörvényeket nem helyezték hatályon kívül, csak ideiglenesen függesztették fel.

Vagonokat kapnak a sóbányák. Mosoiu tábornok közlekedésiügyi miniszter — mint Bukarestből jelentik — közölte az érdekeltekkel, hogy intézkedésére a sóbányák hamarosan megkapják az igényelt vasuti kocsiakat. A kivétel új szabályozása után a sóbányáknak a kivétel számára is ki fognak utalni vagonokat.

Megszüntették a legfőbb gabonabevásárló bizottságot. Az új kormány ipariügyi minisztere feloszlatta a Bukarestben székelő legfőbb gabonabevásárló bizottságot. Ez a rendelet az első lépés a belső szabad gabonaforgalom megvalósulása felé. Illetékes helyen kijelentették, hogy ezt a nagyfontosságú rendeletet rövidesen követni fogja a szabad kivitel engedélyező rendelkezés is.

Új rendelkezés a betéti kamatadóra. A pénzügyminiszter legújabb rendelete felmenti a pénzügyintézeteket a betétek kamatadójának névszerű kimutatása alól. Ezután elég lesz, ha csak az összegezt mutadják be a pénzügyigazgatásnak, amit természetesen szigorúan ellenőriznek.

A falusi adószedők is átvehetik a jogaim adót. A pénzügyminiszter a falusi adószedők könnyebbségére megengedte, hogy az egyszázalékos forgalmi adót a falusi adószedők is átvehessék.

Valutapiac:

Páris, jan. 30. Bukarest —, London 5172 50, Newyork 1216 —, Belgium —, Róma 54 3/8, Svájc —, Prága 23 25, Berlin 6 —, Bécs 13 3/8, Budapest 17 3/8, Belgrád —, Zürich 237 25.

Berlin, jan. 30. Bukarest —, Amsterdam —, Brüsszel —, Krisztiania 3200 —, Kopenhága 4060 —, Stockholm 5125 —, Helsingfors —, Róma 906 —, London 865 —, Newyork 203 75, Páris 16 75, Zürich 3985 —, Madrid —, Bécs 620 —, Prága 387 50, Budapest 2990.

Zürich, jan. 30. Berlin 252 50, Amsterdam —, Newyork 513 —, London 2177 —, Páris 4205 —, Milánó 2285 —, Brüsszel —, Kopenhága —, Stockholm —, Krisztiania —, Madrid —, Buenosayres —, Prága 995 —, Budapest 72 50, Zágráb 165 —, Bukarest —, Varsó 16 —, Bécs 16 —, osztr. kor. 8 —.

Budapest, jan. 30. Lei 520 —, Napoleon 2570 —, font sterling 2875 —, leva —, dollár 680 —, francia frank 5600 —, márká 345 —, líra 2975 —, osztr. kor. 9 —, rubel 59 —, szokol 1321, svájci frank 132 —, dinár 885 —, lengyel márká 21 —.

SZÍNHÁZ

Magyar színészek álarcsbálja. Lázás érdeklődés nyilvánul meg a magyar színészek február hó 2-án, csütörtökön tartandó álarcsbáljuk iránt. A bál 9 órakor veszi kezdetét a Központi-szálló összes helyiségeiben. Karnevál díszes és mulatságos fölvonulása után fél 10 órakor veszi kezdetét a tánc. A rendezőség kéri azokat, akik tévedésből meghívót nem kaptak, jelentsék be címüket a színházi pénztárnak. Jegyeket lehet váltani László drogériában és a színházi jegypénztárnaknál, a meghívók előmutatása a jegyváltásnál megkívánatik.

Szenzációs művészeti eseménye lesz Kolozsvárnak az a műtárlat, mely 30 pesti festőművész 100 képeiből összeállítva, csütörtökön nyílik meg az unitárius kollégium egyik I. emeleti kiállításán világtöltő termében. A ma élő festőművészgárda legjelesebbjei vannak képviselve a tárlaton, melynek képei soha nem látott mértékben olcsók. A tárlat, mely naponta 10-1-ig és fél 3-tól fél 8-ig lesz nyitva, csupán 4 napon át látható, mert vasárnap este bezárul.

HETI MŰSOR

Román Opera

Szerda: Tosca.
Péntek: Tosca.

Magyar Színház

Szerda: Kék mazur. [Operettújonság először. Premierhelyarákkal. Premierbérlet 21. szám.]
Csütörtök: Kék mazur. [Operettújonság másodszer. Rendes helyarákkal. Napibérlet 90. sz. B.]
Péntek: Kék mazur. [Operettújonság harmadszer. Rendes helyarákkal. Napibérlet 91. sz. C.]
Szombat d. u.: Névtelen asszony. [Igen olcsó, egyharmadára leszállított helyarákkal.]
Szombat este: Kék mazur. [Operettújonság negyedszer. Rendes helyarákkal. Napibérlet 92. szám. D.]
Vasárnap d. u.: Iglói diákok. Előtte: Frivol akta. [Újonság negyedszer. Olcsó helyarákkal.]
Vasárnap este: Kék mazur. [Operettújonság ötödször. Rendes helyarákkal. Általános bérlet-szünetben.]
Hétfő: Kék mazur. [Operettújonság hatodszer. Rendes helyarákkal. Napibérlet 93. sz. A.]
A másorra tűzött előadások jegyei előre megválthatók a színház pénztáránál.

A színházi iroda hírei:

Kék mazur. Az utolsó főpróbák folynak már a színpadon. **Lehár** legújabb operettjéből a **Kék mazur**-ból. Ma este lesz a premierje ennek a diadalmas **Lehár-operettnak** premierbérletben. A **Kék mazur** még öt egymástáni estén: **Csütörtökön, pénteken, szombaton, vasárnap és hétfőn kerül színre rendes helyarákkal s vasárnap bérlet-szünetben.** A **Kék mazur** főszerepeit nálunk **Kolbaj Ildikó, Kovács Kató, Pompa Béla, Izsó Miklós, Nagy Gyula, Ledvay Leó** fogják játszani. Valamennyi előadásra már árusítják a jegyeket. — **Délutáni előadások.** Két délutáni előadás lesz e héten a színházban. **Szombaton délután ifjusági előadásoknál szokásos helyarákkal a Névtelen asszony kerül színre Poór Liliével a címszerepben. Vasárnap délután az Iglói diákok kerül színre, előtte pedig Mikszáth kedves egyfelvonásos darabja a Frivol akta kerül színre. Mind a két délutáni előadás 3 órakor kezdődik.**

Főszerkesztő: **Dr. FISCHER JÓZSEF**
Felelős szerkesztő: **MARTON ERNŐ**
Kiadó: **KADIMA** kiadóvállalat r.-t.

Szerkesztőség: Calea Reg. Ferdinand (volt Ferenc József-ut) 48 - Kiadóhivatal: Brassai-utca 10. sz. Fiókkiadóhivatalok: Nagyvárad, Deák F.-utca 9. Arad, Str. Alexandri 1.

Előfizetési ár havonként 30 lei
Egyes szám ára mindenütt 1 lei 50 bani
Hirdetéseket milliméteres díjszabás szerint vesz fel a kiadóhivatal

Megjelent
Gizskalay János
egyfelvonásos zsidó drámája:
A TITOK
A finom ízléssel kiállított kötet ára 10 lei. Kapható az Uj Kelet kiadóhivatalában.

Kolozsvári nagyvállalat fűszer vagy gabonaszakmában jártas
raktárnokot keres
Románul is tudók előnyben. Ajánlatok „Megbízhatóság” jelige alatt a kiadóhivatalba kéretnek.

Lapkihordó
asszonyok felvételnek a kiadóban

Keller Áruház
Oradea-Mare—Nagyvárad
Str. Avram Iancu 8. (Kossuth L.-u.)
3188-I

Cérna és textiláru
legolcsóbb beszerezhető. Kisebb megrendeléseket postán is eszközölk
Eladás csak nygban!

Nagymennyiségű lámpaáru, cseh tábláveg, karisbadi porcellán és Dítmar-féle lámpaáru érkezett.
DEUTSCH K.I.
üveg és porcellán nagykereskedés részvénytársaság
Oradea-Mare — Nagyvárad,
Str. Nicolae Jorga (volt Zöldia-utca) 4.
TELEFON 71.
1268
Pontos és szolid kiszolgálás.

Gutfried és Herskowitz
Oradea-Mare — Nagyvárad
Piata Unirei 12.
1289
Erdély legnagyobb és leszolidabb importőrei. Állandó gyári lerakat Chemnitzl kötött-szövött árukban, egymint horgolt nyakendők, mindennemű harisnyák, szetterek, sálak stb. Nagy raktár mindennemű Harlandi olasz D. M. C. cernák és pamutokban.
Megrendeléseket postán eszközölk.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó ára 1 lel. Vastagabb betűvel 2 lel.
Legkisebb apróhirdetés ára 10 lel.

Elcserélném Széchenyi-tér közelében levő szoba, konyhás lakásomat hasonlóval a belváros bármely részében. Cim a kiadóhivatalban.

Egy használt vasredőny megvételre kerestetik. Fraternitásnyomda, Brassai-u. 10.

Eladó egy nagyon szép fehér selyem női jelmez. Megtekinthető délelőtt 11-1-ig Minoriga-u. 6. ajtó 6.

Pianninót bére keresek. Cim a kiadóhivatalban.

Eladó egy szalon garnitúra, egy nagy álló tükör és egy női íróasztal székekkel. Cim Majális-u. 2.

Társulnék oly vállalat-hoz, amely biztos existenciát nyújtana. Rendelkezem 60.000 leivel és megfelelő helyiséggel a belvárosban. Ajánlatokat „Szombat” jellegre a kiadóhivatalba.

Boeskor, mosótalp, felsőbőr és szilgyártóblank

Állandóan nagy készlet kényben és nagyban, legolcsóbb árak mellett. - Vidéki megrendeléseket: kis postacsomagokban is eszközök. - Jelenlegi talp és boeskor ára 65-70 lel. - vagonitételnél 5 százalékos kedvezmény. **SÁMSON BŐRGYÁR,** Gyógygyár-utca 1 - Gyors-áru raktárral szemben. - Telefoni gyár 3-86 - lakás 3-87 1278.

Kötő és horgoló gyapjufonal 40 színben legfinomabb minőségben a napokban megérkezik SIPOS JENŐ céghez, P. Unirei 17.

A Temesvári Gyapjuipar Rt.

kolozsvári főközpontban: Cal. Victoriei (Kossuth Lajos-u.) 24.

eredeti gyári árakon kaphatók:
férfi- és női gyapjuszövetek
Engros és endetail!

1302 Harisnyaaruk engros!

GUTH Á. ffr fiaí

Satu-Mare (Szatmár-Németi)

Gyárt és szállít: 3080-1

Parafadugót, pléhkoronadugót, fadr staniólüvegkupakot, capselin-folyadékokat, üvegcímát, hordólemezeket, faesapot, kénsapot, gellatintet, vízahólyagot, acélblombát, parafatálapot (cipőbetét), parafatáblákat, „Berolina” vagy „Biro”-keféket, filtrirgépkeket, asbesziet, gumitömítőket, borszivattyúkat, pezsgősdrotháló-lemezt és agrafot, cognacos üvegekhez raffiahálót, szivacsot, ónozott tubusokat, pléhdobozokat és valamennyi pincészeti cikket és gépeket a legolcsóbb napi árban.

Kérjen árajánlatot!

Szörme bundákban és különféle

szörmékben

nagy választék. Megrendelés, átalakítás és festést minden mennyiségben vállalunk

S. Eisenstädter & Co. 1297
szücs, szörmeáruháza Cal. Vict. (v. Kossuth Lajos-u.) 2. Telefon 1-49.

KRISTÁLY

Fest, tisztít. • TELEFON 500,11-21.

Első Erdélyrészi Ékszerárúgyár
CLUJ-KOLOZSVAR, Str. Xenopel (Szappan-u. elején)

Állandóan raktáron tart saját készítményű láncot, gyűrűt karkötőt stb. Vállal minden e szakmába vágó munkák elkészítését, alakítását és javítását. Fogászati arany és forrasztó. Huzal és lemez arany- és ezüstben. Törmelékarany-beváltás. 1273

2-13 TELEFON TELEFON 2-13

Springer
Károly

Transilvania

Dental
Depot-ja

Cluj, Strada Memorandului 3.

Nagy raktár a fogászathoz szükséges összes anyagokból és műszerekből.

!!!

Vidéki megrendeléseket
aznap pontosan szállítok

Gazeta Antreprenorilor

(Vállalkozók Lapja) közgazdasági hetilap. Nélkü-lőzhetetlen minden vállalkozónak és építőiparosok-nak. Előfizetési ár 1 évre 120 lel. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj, Str. Mico 30. 3076-1

Kereskedők figyelmébe!

Cérna (kutyafejű márka gar. 400 yardos)

**D M C
C T I**

hímző, harangcérna 30 -100-ig,
alsószál (Sewing) Aida
kötőpamut nagy tété
lekben érkezett

Landesmann és Weisz

céghez, CLUJ, Uránia-palota az intrai
cérnagár erdélyrészi lerakata.

„ARGENTA”

óra, ékszer és alpaccaáru
nagykereskedés

CLUJ,

Str. Filipescu (Óvár) Sztlélek-u.

Ajánlunk azonnali szállításra:
Junghans és Kiengle gyártmányu:

Kis és nagy ébresztő órákat,
miniatűr órákat, hárfagong
és mezzogong falórákat, kü-
lönféle ingaórákat Bäcker
szerkezettel, miniatűr szalon-
órákat

Hacker, Wolkenstein és Glücksehg
gyártmányu chinaezüst

dísz-, ajándéktárgyak és szer-
vizekben szortírozott nagy-
raktár, Berndorf evőeszközök.
Gyönyörű kivitelű Bifuterie
választék.

Szolid, olcsó árak.
Pontos postai szétküldés.

GANZ

világossági részvén-
társ. üzemvezetősége:

Piata M. Viteazul
Széchenyi-tér 41.
sz. (Széki-palota.)

Elvállal elektromos vilá-
gítási- és erőátviteli be-
rendezéseket. Izzólámpák,
Ivólámpa szénpálcák, sze-
relési anyagok és kisebb
motorok állandóan rak-
táron. - Költségvetése-
ket és felvilágosításokat
díjtalanul nyújt. Telef. 403
1280

Szarut, szaruhegyet, aggaszot, huslást és csontot,
valamint mindennemű tűmárhulladékot legmagasabb
1310 napiárban vásárl

Szaru- és Csontárúgyár Rt. Cluj

**Fűszer
berendezés (használt)
eladó** Megtekinthető
Kiss-u. 29. sz.

Értekezhetni
Léb Fivéreknel
Széchenyi-tér

Jól és olcsón vásárolni csak a 1303

Feiner Testvérek engros és endetail
áruraktárban lehet
Cluj, Calea Regele Ferd. (Wesselényi-u.)

Hölgyeim figyelem! 2136-1

**A központi
hölgyfodrász és
manikűr szalonban**

a női fodrászat
minden ágát u. m. hajfonatok és transforma-
tiók (parókák) készítését, hajtestést, ondulást,
hajmosást, manicürt személyesen végzem.

Hajtesték minden színben és ösz-
szes kozmetikai cikkek kaphatók.

Terkái volt üzletvezetője

Péterfy Juliska
Cluj, Wesselényi M.-utca 13. udvarban.

Fierarie „**BARZEL**” vasüzlet

CLUJ-KOLOZSVAR.
Piata Mihail Viteazul 13. ♦ Telefon 10-49.

Minden házban fontos!

Az egészség érdekében nélkülözhetetlen
pávatelt-, vatta-, lószór- és gyapju-
tisztítása, melyet gőzerőre és vegytisztításra
berendezett műhelyemben 1252

gyorsan és pontosan vállalok. Raktáron
tartok kész párnákat és tollat. Mérsé-
kelt árak! Szolid kiszolgálás!

Stern Salamon Kossuth L.-u. 10.

Szilágyi Eleonora R.-T.

Alánlja: Likör, rum különlegességeit. Elsőrendű
pezsgőt és borait. 1269 Szesz nagyraktár.

Au Bon Gout

Bárdos Jenő

párisi és bukaresti áruházak lerakata-
nak farsangi ajándékai megérkeztek

Főtér 4.